

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	40544
Nom	Complements per a la formació disciplinària en les especialitats biosanitàries
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1	Facultat de Magisteri	1	Anual

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1	52 - Complements per a la formació disciplinar de les especialitats biosanitàries	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
COLOMER PEREZ, ANNA NATURA	125 - Infermeria
SIMON CASTEL, JOSEP	225 - Història de la Ciència i Documentació

RESUM

Aquest mòdul consta de quatre parts o unitats temàtiques, a través de les quals es pretén abordar el que el pla d'estudis del màster ha establert com «complements per a la formació disciplinària», en el cas que ens ocupa, de les especialitats bio-sanitàries. A continuació oferim una breu descripció de cadascuna d'aquestes unitats.

Unitat temàtica 1: Períodes històrics per a la construcció de la ciència moderna en les àrees bio-sanitàries i la seua relació amb els processos d'aprenentatge. Exemples de sabers en les fronteres del coneixement.

En aquesta unitat, les ciències *bio-sanitàries s'exposen com un saber en construcció, oferint una perspectiva transcultural dels sistemes del coneixement sobre la salut i la malaltia, tant empíric-creencials com científics. En aquesta part s'aborda l'origen històric de l'estudi científic de les estructures i funcions del cos humà, així com l'evolució de les malalties en el temps. Així mateix, s'analitza l'aparició i desenvolupament de les diferents professions sanitàries.

Unitat temàtica 2: El context on es realitza la pràctica de la família biosanitària.

Aquesta unitat està estructurada en tres blocs. En el primer, es parteix del context on els i les professionals de la docència desenvoluparan la seua tasca als centres de Formació Professional amb especialitats biosanitàries. Es reflexionarà al voltant de les modalitats d'ensenyament als centres educatius, els perfils d'alumnat de les nostres aules de biosanitària i especialment de com elaborar els material per a fer més efectiu el procés d'ensenyament i aprenentatge a alumnat. Es un objectiu millorar la competència digital docent del professorat de biosanitàries en una societat tecnològica amb alumnat natiu en les tecnologies de la informació i la comunicació.

El professorat ha de utilitzar aquestes ferramentes per a millorar la comunicació i la formació del alumnat.

Al mateix temps ha de crear continguts i recursos digitals per a la docència del mòduls professionals en els cicles formatius.

El segon bloc gira entorn de la competència del professorat de especialitats biosanitàries davant del repte d'impartir mòduls susceptibles de esser donats en llengües estrangeres com l'anglès. Metodologies com AICLE-CLIL, el aprenentatge basat en reptes, problemes o projectes pot ser d'utilitat en el futur desenvolupament de la tasca docent.

El tercer bloc està destinat a la reflexió en temes vinculats amb la formació continuada dels docents de especialitats biosanitàries i de com configuren els seus perfils professionals basats en competències. Al final del bloc es presentaran casos reals per a l'anàlisi i disseny de perfils docents i per a donar solucions a casos concrets utilitzant els recursos de formació de les Administracions Educatives per als itineraris formatius segon la demanda.

Unitat temàtica 3: Ètica i Legislació.

A través dels continguts d'aquesta unitat temàtica es pretén que l'estudiant reflexione sobre les responsabilitats socials i ètiques que adquirirà al desenvolupar la seua activitat com professor o professora. Aquestes responsabilitats es treballaran des d'una doble vessant: 1) les derivades de la relació amb el futur alumnat i la resta de membres dels equips docents on treballes; 2) les relacionades amb la transmissió de valors a l'alumnat perquè aquest desenvolupe, al seu torn, actituds i comportaments èticament correctes en la seua relació amb les persones ateses pel sistema sanitari i dins dels equips de salut.

Unitat temàtica 4: Salut laboral en l'educació secundària.

Reprement conceptes i continguts d'unitats temàtiques anteriors, en aquesta última abordarem primer el lloc que ocupa el treball com determinant de la salut en el context d'un procés d'emmaltir canviant, històricament configurat per la manera de producció. Manera de producció, al seu torn, generador de riscos en el *seno de les institucions sanitàries.

Seguidament es donarà un repàs genèric als riscos derivats de l'ambient i de les condicions de treball i els danys que poden ocasionar sobre les persones, bé en forma d'accidents, bé com malalties professionals.

La resposta social per a protegir dels riscos i els danys a la població treballadora i a la comunitat es plasma en una normativa que regula la gestió i la prevenció en salut laboral, i en el desenvolupament de

mecanismes d'avaluació i vigilància, aspectes tots que han de quedar integrats dins d'un pla de prevenció.

La unitat temàtica acaba amb la proposta d'introduir la cultura de la prevenció en els *intersticios del sistema educatiu.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Este mòdul no requereix coneixements específics previs.

COMPETÈNCIES

2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1

- Conèixer els continguts curriculars de les matèries relatives a l'especialització docent corresponent, així com el cos de coneixements didàctics sobre els processos d'ensenyament i aprenentatge respectius. Per a la formació professional s'inclourà el coneixement de les respectives professions.
- Planificar, desenvolupar i avaluar el procés d'ensenyament i aprenentatge potenciant processos educatius que facilitin l'adquisició de les competències pròpies dels respectius ensenyaments, atenent al nivell i formació prèvia dels / de les estudiants així com l'orientació dels mateixos, tant individualment com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Buscar, obtenir, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual, digital o multimèdia), transformar-la en coneixement i aplicar-la en els processos d'ensenyament i aprenentatge en les matèries pròpies de l'especialització cursada.
- Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge posant una atenció especial en l'equitat, l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte dels drets humans que faciliten la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible
- Adquirir estratègies per estimular l'esforç de l'estudiant i promoure'n la capacitat per aprendre per si mateix i amb altres, i desenvolupar habilitats de pensament i de decisió que faciliten l'autonomia, la confiança i iniciativa personals.
- Dissenyar i realitzar activitats formals i no formals que contribuïsquen a fer del centre un lloc de participació i cultura en l'entorn on estiga situat; desenvolupar les funcions de tutoria i d'orientació de l'alumnat de l'etapa o àrea corresponent, de manera col·laborativa i coordinada; participar en l'avaluació, la investigació i la innovació dels processos d'ensenyament i aprenentatge.

- Conèixer i analitzar les característiques històriques de la professió docent, la seua situació actual, perspectives i interrelació amb la realitat social de cada època.
- Informar i assessorar les famílies sobre el procés d'ensenyament i aprenentatge i sobre l'orientació personal, acadèmica i professional dels fills.
- Adquirir els coneixements i les estratègies per poder programar les àrees, les matèries i els mòduls que tinguen encomanats.
- Conèixer els procediments de tutoria de l'alumnat, direcció i orientació del seu aprenentatge i suport en el seu procés educatiu.
- Conèixer les estratègies i els programes generals d'orientació educativa, acadèmica i professional de l'alumnat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Treballar en equip i amb equips, i desenvolupar actituds de participació i de col·laboració com a membre actiu de la comunitat educativa.
- Generar propostes innovadores i competitives en l'activitat professional i en la recerca educativa.
- Comunicar-se de manera efectiva tant de manera verbal com no verbal.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Conèixer el valor formatiu i cultural de mòdul corresponents de l'especialitat i els continguts que es cursen en els respectius ensenyaments.

Conèixer la història i els desenvolupaments recents dels mòduls les seues perspectives per a poder transmetre una visió dinàmica d'aquestes.

Conèixer contextos i situacions en què s'usen o apliquen els diversos continguts curriculars.

Saber aplicar els coneixements adquirits i ser capaços de resoldre problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.

Ser capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

Saber comunicar les seues conclusions i els coneixements i raons últimes que les sustenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

Posseir les habilitats d'aprenentatge que permeten continuar estudiant d'una manera que haurà de ser en gran manera autodirigit o autònom.

Planificar, desenvolupar i avaluar el procés d'ensenyament i aprenentatge potenciant processos educatius que faciliten l'adquisició de les competències pròpies dels respectius ensenyaments, atés el nivell i formació prèvia de els/as estudiants així com l'orientació d'aquests, tant individualment com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.

Buscar, obtindre, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual, digital o multimèdia), transformar-la en coneixement i aplicar-la en els processos d'ensenyament i aprenentatge en les seues pròpies de l'especialització cursada.

Adquirir els coneixements i les estratègies per a poder programar les àrees, i mòduls propis de la seua responsabilitat docent.

Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge amb especial atenció a l'equitat, l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte dels drets humans que faciliten la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible.

Adquirir estratègies per a estimular l'esforç de l'alumnat de l'etapa o àrea corresponent, i promoure la seua capacitat per a aprendre per si mateix i amb uns altres, i desenvolupar habilitats de pensament i de decisió que faciliten l'autonomia, la confiança i iniciativa personals.

Dissenyar i realitzar activitats formals i no formals que contribuïsquen a fer del centre un lloc de participació i cultura en l'entorn on estiga situat.

Desenvolupar les funcions de tutoria i d'orientació de l'alumnat de l'etapa o àrea corresponent, de manera col·laborativa i coordinada; informar i assessorar les famílies sobre el procés d'ensenyament i aprenentatge i sobre l'orientació personal, acadèmica i professional dels seus fills.

Participar en l'avaluació, investigació i la innovació dels processos d'ensenyament i aprenentatge.

Conèixer i analitzar les característiques històriques de la professió docent, la seua situació actual, perspectives i interrelació amb la realitat social de cada època.

Conèixer la formació i orientació laboral, així com la interacció entre societat, treball i qualitat de vida, així com la necessitat d'adquirir formació adequada per a l'adaptació als canvis i transformacions que poden requerir les professions

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Els estudis històrics i socials de la ciència, la medicina i la tecnologia i la seua relació amb els processos d'aprenentatge. (Josep Simón).

Períodes històrics per a la construcció de la ciència moderna a les àrees biosanitàries i la seua relació amb els processos d'aprenentatge. Exemples de sabers a les fronteres del coneixement.

Els estudis històrics, sociològics, antropològics i filosòfics sobre ciència, medicina i tecnologia i la definició de la salut/malaltia. La seua aplicació en la docència.

El cas de les epidèmies i els avantatges de la perspectiva històrica en la comprensió dels fenòmens epidèmics i pandèmics contemporanis.

La construcció del coneixement científic, tècnic i mèdic. La producció científica en les especialitats biosanitàries, la seua relació amb l'estat de salut de la població.

El paper de la tècnica i la tecnologia en les societats contemporànies.

La medicina social, la societat medicalitzada i el caràcter sociopolític de la salut/malaltia.

Principals fonts d'informació sobre recursos en salut i estat de salut de la població.

2. Context docent on es realitza la pràctica de la família Biosanitària. (Natura Colomer).

Anàlisi de la referència del sistema productiu dins dels processos d'aprenentatge en FP.

El Perfil professional definit per a cada títol de l'especialitat biosanitària, definit en competències generals, capacitats professionals, unitats de competència i el domini professional.

Evolució de les competències professionals i la seua integració als currículums.

Anàlisi del currículum dels mòduls de les especialitats biosanitàries. Valor formatiu i cultural del mòdul de les especialitats biosanitàries,

Aprofundiment i reformulació dels continguts dels mòduls en el context del currículum de la Formació Professional contemplant el seu interès i rellevància i les seues implicacions en els diferents àmbits professionals.

Els entorns de l'exercici docent en les especialitats biosanitàries: la tutoria de grup, la tutoria de Formació en Centres de Treball, la tutoria d'FP Dual. La Flexibilització de IFP.

Competència digital docent. El passaport de competència digital docent per a la docència en l'era digital.

Els recursos educatius i de formació de professorat en les especialitats biosanitàries i la seua aplicació en l'activitat docent.

La pràctica docent en entorns simulats i simulació de casos.

3. Internacionalització dels centres de formació professional biosanitària. Docència despecialitats biosanitàries en llengua estrangera (Natura Colomer)

L'ensenyament dels mòduls de l'especialitat i les implicacions que tenen en la construcció social i cultural. El seu valor i aplicació en situacions quotidianes.

La transversalitat i la connexió duns mòduls professionals amb altres de l'especialitat.

Internationalització de centres de secundària i de formació professional biosanitària: Programes Europeus Erasmus + (KA1 i KA2). Simulació de casos.

Mini projectes d'internacionalització de centres d'FP Biosanitària.

Principis de la metodologia d'aplicació integral de continguts en llengua estrangera (AICLE) i la seua aplicació a especialitats biosanitàries de formació professional. Metodologia CLIL, EMILE.

4. Ètica i legislació (Natura Colomer).

La professió de professor/a de les corresponents especialitats biosanitàries. Lètica professional aplicada.

L'ètica de professorat: una ètica de la cura. Anàlisi de la responsabilitat ètica del/la professor/a com a membre dels equips docents. Els codis d'ètica professional dels professors i professores.

Drets i deures de l'alumnat d'ensenyament secundari i de Formació Professional.

5. Promoció de la salut als centres educatius (Natura Colomer).

Promoció de la salut als centres educatius des d'una perspectiva salutogènica i basada en Actius per a la Salut.

Salut laboral en els centres educatius. Principals riscos per a la salut professional dels i les docents.

Conèixer el protocol de prevenció i actuació davant de l'assetjament laboral en centres docents dependents de la CEICE.

Conèixer i saber aplicar la normativa i els protocols específics per a latència precoç de l'alumnat que puga presentar un problema de salut mental i la intervenció en autolesions i de conducta suïcida.

La salut, la legislació i relacions laborals, orientació i inserció sociolaboral.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Pràctiques en aula	19,00	100
Classes de teoria	19,00	100
Tutories reglades	4,00	100
Treball en grup	4,00	100
Altres activitats	2,00	100
Elaboració de treballs en grup	30,00	0
Elaboració de treballs individuals	30,00	0
Estudi i treball autònom	42,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT**Activitats presencials**

Classes teòric-pràctiques: Classes presencials teòric-pràctiques en les quals es treballaran els continguts del mòdul, es debatrà i es realitzaran activitats utilitzant diferents recursos docents: classes magistrals, seminaris, tallers, exposicions, aprenentatge basat en problemes, aprenentatge cooperatiu, anàlisi de bones pràctiques, etc..

Treball de grup: Dinàmica interactiva d'aprenentatge cooperatiu per a l'elaboració d'un treball o treballs sobre continguts del programa amb possible exposició pública.

Tutories: Període formatiu realitzat pel professor amb els alumnes per a revisar i discutir materials i temes de les classes.

Avaluació: Proves orals i escrites per a la valoració dels continguts teòric-pràctics, autoavaluació i presentació de treballs individuals i en grup.

Activitats complementàries: Altres activitats formatives relacionades amb el mòdul: conferències, jornades, tallers, visites, etc..

Activitats no presencials

Estudi i treball autònom

- Estudi i preparació dels continguts. parell
- Elaboració de tasques i treballs individuals i de grup. parell
- Elaboració de documents. parell
- Estudi i preparació de proves orals i/o escrites.

En funció de les competències, dels objectius d'aprenentatge i dels continguts s'utilitzaran diversos mètodes: metodologia expositiva, treball cooperatiu, discussió en grup, comentari de text, activitats pràctiques i d'aplicació individuals i grupals, etc. S'utilitzarà una metodologia participativa i dinàmica amb la finalitat de promoure la implicació i la participació de les alumnes i els alumnes en les classes, incloent explicacions del professorat per a clarificar els pressupostos teòrics. S'usarà el debat quan escaigui i es desenvoluparan treballs pràctics, exposicions i projectes de diversa índole relacionats amb la professió docent i amb la temàtica del mòdul.

AVALUACIÓ

Avaluació de l'assignatura en Primera Convocatòria

L'avaluació de l'adquisició de les competències per part de l'alumnat es realitzarà combinant diferents tipus d'informacions, vinculades a les diferents activitats que desenvoluparan en l'assignatura. Els procediments d'avaluació per a la primera convocatòria seran:

a) Assistència, actitud i participació.

b) Treballs, activitats i/o projectes d'aula realitzats per l'estudiantat, que poden ser:

I) Activitats individuals.

II) Activitats de grup menut (parella) o gran grup (5-6 persones).

III) Exposicions de l'alumnat.

IV) Productes d'aprenentatge de competència digital docent (individuals o grupals).

c) Prova escrita (examen) a la fi de el període formatiu, amb qüestions d'opció múltiple (tipus test) i altres preguntes de resposta breu o de desenvolupament i argumentada. El/la docent què considere oportú realitzar-la, informarà el grup amb la suficient antelació.

Cada treball o activitat (productes elaborats en l'apartat **b**) rebrà una puntuació que pot oscil·lar entre **A + i E**. Podran realitzar-se activitats que s'autoavaluaran, és a dir, la puntuació l'atorgarà el mateix alumnat a productes elaborats pels seus/seues companys/es de grup.

S'ha aplicat aquesta ferramenta/instrument d'escala de valoració de qualificacions amb la finalitat que el futur professorat d'especialitats biosanitàries de formació professional s'habitue a diferents formats de rubriques d'avaluació, com és aquesta escala alfanumèrica, que s'emptra en alguns països europeus.

Cada treball o activitat avaluada amb una puntuació alfabètica es traduirà amb la seua correspondència qualificació numèrica. De tal manera què:

A+= 10; A= 9; B+= 8; B= 7; C+= 6; C= 5; D= 4 (suspens) i E= 3 (suspens)

Finalment, es realitzarà un càlcul de nota mitjana entre totes les activitats/treballs lliurats i segons els percentatges de cada professor/a i es **determinarà la qualificació numèrica final de l'assignatura**[\[1\]](#).

En cas què el professorat determinara realitzar una **prova escrita**, aquesta contindrà 30 preguntes de tipus test (amb 3 opcions de resposta on sols 1 opció serà la vàlida) i també podrà contindre preguntes de caràcter qualitatiu amb resposta breu o de desenvolupament i argumentada.

La part tipus test, s'avaluarà atenent al criteri:

Qualificació obtesa = $[(\text{encerts} - (\text{errors}/n^{\circ} \text{opcions} - 1)) \times 10] / n^{\circ} \text{qüestions}$

Consideracions importants:

- 1) Per a superar l'assignatura serà obligatori superar cadascun dels components que conformen l'avaluació: apartats a i b (el c, sols si s'escau).
- 2) Per a superar l'apartat **b** caldrà obtindre una qualificació **mínima de C (5 punts)** en cadascun dels productes o activitats/treballs d'avaluació lliurats.
- 3) En cas de realitzar-se una **prova escrita**, s'ha d'obtindre una puntuació mínima de **5.0 punts** (sobre 10 punts) per superar l'assignatura.

Avaluació de l'assignatura en Segona Convocatòria

L'avaluació de l'assignatura de CFD en segona convocatòria es portarà a terme en els cassos què l'alumnat no haja superat l'assignatura en primera convocatòria: per no haver superat els productes d'avaluació parcials amb una qualificació mitja de **C (5 punts)** o no haver assistit a les classes presencialment. En aquesta avaluació en segona convocatòria, **serà recuperable el contingut conceptual** i aquest es realitzarà mitjançant una **prova escrita**, que podrà contindre preguntes de caràcter qualitatiu amb resposta breu o argumentada i, en tot cas, contindrà 30 preguntes tipus test (amb 4 opcions de resposta on sols 1 opció serà la vàlida).

Aquesta prova també podria contindre preguntes de caràcter qualitatiu amb resposta breu o argumentada.

El percentatge de valor d'avaluació d'aquesta activitat recuperable no podrà superar el *60% de la nota final.

Les activitats no recuperables seran, en tot cas, aquelles desenvolupades en grup.

[1] La puntuació definitiva s'aten a la Normativa de qualificacions de la Universitat de València, aprovada en Consell de Govern de 27 de gener de 2004 (ACGUV 12/2004) i modificada en Consell de Govern de 24 de juny de 2008 (ACGUV 102 / 2008).

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Unitat temàtica 1

- Barona, J.L. (2003). Història del pensament biològic. 2ª edició, València, Universitat de València.
Barona, J.L. (1991). Introducció a la medicina. Valencia, Universitat de València.
López Piñero, J.M. (2005). Historia de la medicina. Madrid, Albor Libros.

- Unitat temàtica 2

- <http://www.todofp.es/>
<http://www.mecd.gob.es/educacion-mecd/>
<http://www.cece.gva.es/es/>
<http://www.todofp.es/todofp/que-como-y-donde-estudiar/que-estudiar/ciclos.html>
<http://www.mecd.gob.es/fponline.html>
http://www.cece.gva.es/eva/es/fp_distancia.htm
http://www.cece.gva.es/eva/es/inno_convocaproyectos.htm
http://mestreacasa.gva.es/web/cefirfp/programas_europeos
<http://www.ite.educacion.es/es/intef>
<http://educalab.es/recursos/procomun>
<http://www.oapee.es/oapee/inicio/ErasmusPlus/con-2015-gestion/convocatoria-2015.html>
<http://www.sepie.es/>
http://www.isabelperez.com/clil/clicl_m_2_2.htm
<http://www.cece.gva.es/ocd/sedev/es/tilc.htm>
<http://portaleducativo.educantabria.es/web/lenguas-extranjeras/clil/emile/aicle>
<http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/>
<http://www.todofp.es/todofp/orientacion-profesional/movilidad.html>
<https://www.etwinning.net/es/pub/index.htm>
<http://www.mecd.gob.es/fponline/mas-informacion/oportunidades-de-movilidad.html>
<http://www.todofp.es/todofp/Actualidad/becas-premios/becas/movilidad/profesores.html>

<http://mestreacasa.gva.es/web/cefirefp>

<http://www.insht.es/portal/site/Insht/menuitem.cfcbb9e77253bfa0f42feb10060961ca/?vgnextoid=1d19bf04b6a03>

<http://www.prl-sectoreducativo.es/video.html>

- Unidad temática 2

<http://www.insht.es/portal/site/Insht/menuitem.1f1a3bc79ab34c578c2e8884060961ca/?vgnextoid=8949e23615d>

<http://www.ilo.org/global/about-the-ilo/mission-and-objectives/lang-es/index.htm>

<http://www.prevenciondocente.com/riesgo.htm>

<http://www.eumed.net/rev/ced/10/amg.htm>

<http://www.juntadeandalucia.es/educacion/salud/com/jsp/contenido.jsp?pag=/salud/contenidos/RiesgosProfesion>

- Unidad temática 3

Altarejos, F.; Ibáñez-Martín, J.A.; Jordán, J.A. (2005). Ética docente. España: Ariel.

DECRET 39/2008, de 4 d'abril sobre la convivència en els centres docents no universitaris sostinguts per fons públics i sobre els drets i deures de l'alumnat, pares, mares, tutors o tutores, professorat i personal d'administració i servicis. DOCV Núm. 5738, 09-04-2008. Pàg. 55906-31.

LEY 44/2003, de 21 de noviembre, de ordenación de las profesiones sanitarias. BOE núm. 280, sábado 22 noviembre 2003. Pág. 41442-58.

Medina Castellano, C. D. (2001). Ética y legislación. Madrid: DAE, SL.

Alvarado García, A. (2004). La ética del cuidado. Revista Aquichan. Año 4, Nº 4: 30-39. Bogotá, Colombia, octubre 2004.

Gracia D. (2008). Fundamentos de Bioética. Madrid: Editorial Triacastella.

Gilligan C. (1985). La Moral y la Teoría, Psicología del desarrollo femenino. México: Fondo de Cultura Económica.

Alberdi Castell, R.; Arriaga Piñeiro, E.; Zabala Blanco, J. (2006). La ética del cuidado. Rev. Rol Enf. 2006, 29(3): 191-198.

- Unitat temàtica 4

Las mismas que la Unitat Temàtica 2

Complementàries

- Unitat temàtica 1:

Báguena, M.J. (2008). El avance tecnológico y médico. En: F. Martínez Roda (dir.), Historia del mundo contemporáneo. Valencia, Tirant lo Blanch, pp. 569-615.

Barona, J.L. (1991). La fisiología. Origen histórico de una ciencia experimental. Torrejón de Ardoz, Akal.

- Unitat temàtica 3:

Noddings N. (1984). Caring: a feminine approach to morality and moral education. Berkeley: University of California Press.

Noddings N. (1992). The challenge to care in schools: an alternative approach to education. New York: Teachers College Press.

Noddings N. (1995). Philosophy of education. Boulder, CO: Westview Press.